

פתרון הבחינה

אזרחות

קיץ תש"פ, 2020, שאלון: 34281

מוגש ע"י מורה לאזרחות בבית הספר לבגרות של יואל גבע

הערות:

1. התשובות המוצגות כאן הן בגדר הצעה לפתרון השאלון.
2. תיתכנה תשובות נוספות, שאינן מוזכרות כאן, לחלק מהשאלות.

פרק ראשון

הנבחנים נדרשו לענות על שני סעיפים מבין השאלות 1-2.

שאלה מספר 1

סעיף א'

ציין: לאומיות אתנית תרבותית.

הצג: השאיפה המשותפת לבני לאום לניהול עצמי בתוך מדינה המבוססת על יסודות אתניים תרבותיים. כגון: מוצא, שפה, תרבות, היסטוריה ולעיתים גם דת.

הסבר:

ציטוט – "... המכתבים הם עדות לפרק חשוב בתולדות עם ישראל בשואה... לטענתם, שימור המכתבים במוזיאון יתרום להנצחת השואה ולהנחלת מורשת השואה לדורות הבאים " קישור – סוג הלאומיות שבא לידי ביטוי בטענה של הנהלת "יד ושם" הוא לאומיות אתנית-תרבותית. לטענתה, המכתבים שכתבו ילדים יהודים בתקופת השואה צריכים להישאר ב"יד ושם" משום שהם יתרמו להנצחת השואה ולהנחלת מורשת השואה לדורות הבאים. בדבריה, היא מדגישה את חשיבותם של היסודות האתניים-תרבותיים כגון היסטוריה ומורשת של העם היהודי.

סעיף ב'

ציין: זכות הקניין

הצג: זכותו של כל אדם להחזיק ברכוש ולעשות בו כרצונו. אין לפגוע בקניינו החומרי והרוחני של אדם אחר.

הסבר:

ציטוט – "...לטענתו, הוא שילם על המכתבים בכסף ולכן הוא רשאי למכור אותם במכירה פומבית."

קישור – הזכות שבאה לידי ביטוי לטענת האספן היא זכות הקניין. המכתבים שכתבו ילדים יהודים בתקופת השואה הם רכוש משום שהוא שילם עליהם בכסף. על פי זכות הקניין, זכותו של כל אדם לעשות ברכושו כרצונו ועל כן, הוא הסכים למסור ל"יד ושם" העתקים של המכתבים, אך לא את המכתבים המקוריים והוא רשאי למכור אותם במכירה פומבית.

שאלה מספר 2

סעיף א'

ציין: קביעת מדיניות ויישומה.

הצג: קבלת החלטות וקביעת קווי פעולה בתחומים שונים הנמצאים באחריות משרדי הממשלה השונים. על הממשלה הן לקבוע את המדיניות שהיא רואה לנכון והן לפעול לחתירה למימושה תחת פעילותה.

הסבר

ציטוט - "...משרד הכלכלה ומשרד החקלאות מעוניינים להגן על יצרני החמאה המקומיים מפני תחרות ולכן מגבילים את יבוא החמאה ממדינות אחרות לישראל."

קישור – תפקיד הממשלה שבה לידי ביטוי בדברי הפרשנים לענייני כלכלה הוא קביעת מדיניות ויישומה. בקטע, הפרשנים הסבירו כי משרד הכלכלה ומשרד החקלאות הגבילו את יבוא החמאה ממדינות אחרות לישראל במטרה להגן על יצרני החמאה המקומיים מפני תחרות. בכך, הממשלה קבעה מדיניות לפיה יש להגן על יצרני החמאה המקומיים, מדיניות זו תורגמה לקבלת החלטה של הגבלת יבוא החמאה ממדינות זרות.

סעיף ב'

ציין: סוג מנגנון פיקוח וביקורת בלתי פורמאלי.

הצג: ביקורת המתקיימת על ידי גופים, ארגונים או פרטים העושים זאת מיוזמתם. ביקורת זו מובעת באמצעות הפגנות, שביתות, עצרות, עצומות או אומנות על סוגיה השונים. מטרת הביקורת היא לשם הגבלת השלטון באמצעות לחץ על קובעי המדיניות.

הסבר

ציטוט - "...קבוצה של אזרחים הקימה את ארגון "האינטרס שלנו". אחת המטרות של הארגון היא להיאבק למען יבוא חופשי וזול של מוצרים כמו חמאה מחוץ לארץ. ראשי הארגון ביקשו מציבור צרכני החמאה שיצטרפו למאבקם ויכתבו לשרים מכתבים ובהם יידרשו לתת מענה למחסור בחמאה."

קישור – סוג מנגנון הפיקוח והביקורת שבאמצעותו פעל הארגון "האינטרס שלנו" לפתרון בעיית המחסור בחמאה הוא בלתי פורמאלי. בקטע, התקיימה מחאה, מיוזמתם של אזרחים, שמטרתה להיאבק למען יבוא חופשי וזול, של מוצרים כגון חמאה, מחוץ לארץ. ראשי הארגון ביקשו מציבור צרכני החמאה שיצטרפו למאבקם ושיכתבו לשרים מכתבים, ובהם יתנו מענה למחסור בחמאה. בכך, הם ביקשו להפעיל לחץ על השלטון ולגרום לשינוי מדיניותו.

פרק שני

בפרק זה הנבחרים נדרשו לענות על שלוש שאלות:
שתיים מהשאלות 3-7 ואחת מהשאלות 8-12

שאלה מספר 3

- הפנייה לערבים תושבי מדינת ישראל: לשמור על השלום, לקחת חלק בהקמת המדינה. על בסיס אזרחות מלאה ושווה במדינה וייצוג מתאים בכל מוסדותיה.

- הפנייה לאומות המאוחדות (או"ם): לקבל את ישראל לתוך משפחת העמים.

שאלה מספר 4

על התלמיד לבחור ולהציג שני תנאים לבחירות דמוקרטיות מתוך החמישה הבאים:

כלליות – כל אזרחי המדינה זכאים לבחור ולהיבחר למוסדות המדינה במגבלות הכתובות בחוק.

חשאיות – רק הבוחר יודע במי בחר, ובחירה זו תיעשה מאחורי פרגוד. בכך, מובטח כי לא יושפע מלחצים של גופים שונים.

מחזוריות – הבחירות חוזרות על עצמן בפרקי זמן ידועים וסדירים הקבועים בחוק.

שוויוניות – קולו של כל מצביע שווה לאחר.

התמודדות חופשית – הבחירות מאפשרות תחרות הוגנת המבוססת על חירויות וזכויות פוליטיות.

שאלה מספר 5

חובת האדם כאדם: להכיר בזכויותיו של הזולת ולהימנע מפגיעה בזכויות של אדם אחר.

חובת האדם כאזרח: השתתפות אזרחית בעיצוב החיים הציבוריים, כגון: השתתפות בבחירות, ביקורת על השלטון, הפגנות ועוד.

שאלה מספר 6

על התלמיד לבחור את אחד מן החוקים הבאים ולהציגו:

חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו – החוק מפרט את זכויות היסוד של האדם בישראל: הזכות לחיים ושלמות הגוף, זכות הקניין, הזכות לכבוד ולפרטיות וחופש התנועה. בחוק פסקת הגבלה, ולפיה ניתן לחוקק חוק הסותר את הזכויות המפורטות בחוק היסוד רק בתנאי שהוא "הולם את ערכיה של מדינת ישראל ונועד לתכלית ראויה" ופגיעתו בזכות מידתית. שאלת פרשנותו המרחיבה של החוק והשימוש שעושה בו בית המשפט כבסיס לפסילת חקיקה של הכנסת נתונה במחלוקת ציבורית.

חוק יסוד: ישראל – מדינת הלאום של העם היהודי (חוק הלאום) - חוק זה הינו חלק מחוקי היסוד ומהווה תשתית לחוקה העתידית של מדינת ישראל. החוק נועד לקבוע שמדינת ישראל היא מדינת הלאום של העם היהודי ושמיוש הזכות להגדרה עצמית לאומית במדינת ישראל ייחודי לעם היהודי. החוק מעגן מאפיינים יהודיים לאומיים שונים של המדינה. כמו: סמלי המדינה, בירתה, שפתה ולוח השנה בה. החוק קובע את אחריותה של המדינה כלפי יהדות התפוצות ומבטיח שמירה על שלומם של יהודים בעולם ושימור הזיקה בינם לבין המדינה. החוק מדגיש את הערך שבפיתוח התיישבות יהודית ואת מחויבות המדינה לקידום התיישבות יהודית.

שאלה מספר 7

הבדל ראשון: קריטריון להשוואה – הערך המרכזי שהמדינה מדגישה. בגישה הניאו-ליברלית הערך אותו המדינה מדגישה הוא ערך החירות הכלכלית, ואילו הערך המרכזי אותו המדינה מדגישה בגישה הסוציאל דמוקרטית הוא ערך השוויון החברתי-כלכלי.

הבדל שני: קריטריון להשוואה – מידת המעורבות של המדינה בכלכלה ובחברה. בגישה הניאו-ליברלית המדינה מעורבת במידה מינימלית בתחום החברתי כלכלי. לדוגמא: הפרטה. בעוד, בגישה הסוציאל דמוקרטית המדינה מעורבת במידה רבה בתחום החברתי כלכלי. לדוגמא: הלאמה.

שאלה מספר 8

הצג:

שני מאפיינים של החברה החרדית-

מאפיין ראשון: רוב החרדים מאמינים שלימוד תורה מבטיח את קיומו של העם היהודי, ולכן לימוד תורה הוא ערך עליון. ערך זה משפיע גם על מערכת החינוך הייחודית שלהם וגם על בחירתם שלא להתגייס לצבא בטענה ש"תורתם אומנותם".

מאפיין שני: הציבור החרדי נחלק בגישתו כלפי המדינה - חלק מציבור זה אינו משלים עם קיומה של מדינת ישראל כמדינה דמוקרטית חילונית, שכן הדבר אינו מתיישב עם ההלכה. חלק זה מציבור החרדי שואף לקיים מדינת הלכה, שבה אורח החיים יהיה דתי – הן בחיי הפרט והן בציבור. חלק אחר משלים עם המדינה כפי שהיא, בשל הצורך במסגרת שתשליט חוק וסדר.

הצג: הבחנה - הענקת יחס שונה לבני אדם על רקע רלוונטי או משום צרכים ייחודיים של הפרט. יחס זה הינו קבוע ונתון כל עוד הצורך קיים. חוקים רבים מאוד בכל דמוקרטיה מתבססים על מדיניות של הבחנה מותרת.

הסבר: מדינת ישראל מעניקה לחברה החרדית יחס שונה בגלל מאפייניהם הייחודיים. יחס זה בא לידי ביטוי למשל בכך שהמדינה מאפשרת לחרדים חינוך אוטונומי בו הם יכולים לממש את הערך העליון באמונתם, והוא ערך לימוד התורה. חינוך אוטונומי מאפשר להם להתבדל ולשמור על אורח חייהם הייחודי ללא צורך בהתערות עם רבדים אחרים בחברה. בנוסף, מדינת ישראל מאפשרת למספר קצוב של חרדים פטור מגיוס לצה"ל. פטור זה מאפשר להם להמשיך בלימודי תורה ומאפשר גם את המשך התבדלותם.

שאלה מספר 9

הצג: שני מאפיינים של תקשורת המונים:

מאפיין ראשון: תקשורת המונים היא תקשורת הפונה אל קהל גדול ומגוון בו זמנית.

מאפיין שני: בתקשורת המונים אין קרבה פיזית בין הציבור ובין אנשי התקשורת המעבירים מסרים, ובדרך כלל אין כלל הכרות ביניהם.

הצג: גלובליזציה - תהליכים כלל עולמיים בין מדינות, חברות ויחידים, המתארים יכולת תנועה ומעבר, הולכת וגדלה, של סחורות, שירותים, מידע, רעיונות ובני אדם במהירות ובתדירות גבוהה, וכן בקלות יחסית ובנפח הולך וגדל. העולם נתפס כ"כפר גלובלי", והדבר משפיע על תחומי חיים רבים: חברה וכלכלה, תרבות ולאומיות, משפט ויחסים בין מדינות, טשטוש גבולות וכו'. במקביל, מתרחשים בזמננו תהליכים הפוכים של חיזוק זהויות לאומיות ודתיות.

הסבר: גלובליזציה מתארת תהליך לפיו המעבר של מידע ושל רעיונות הפך למהיר, קל ובנפח גדול. מצב זה מאפשר העברת מסרים, מידע חדשותי, דיווחים וידיעות תקשורתיות במהירות ובקלות ברחבי הגלובוס. תהליך זה מחזק בכך את כוחה של תקשורת ההמונים, שכן הוא מאפשר לכלי התקשורת (תקשורת ההמונים) להגיע לקהל רחב ומגוון בכל מקום, ובמהירות רבה.

שאלה מספר 10

הצג: ממשלת אחדות לאומית - בממשלת אחדות לאומית חברות שתי המפלגות הגדולות היריבות היא יוצרת קואליציה רחבה מאוד. ממשלת אחדות לאומית מתקיימת במצב בו כל אחת מהמפלגות הגדולות לא הצליחה להקים קואליציה בנפרד או שמדובר במצב חירום כלשהו הדורש שילוב כוחות נרחב. האופוזיציה במצב כזה הופכת לקטנה מאוד ועוצמתה נחלשת במידה ניכרת.

הצג: עקרון ההסכמיות - הסכמה רחבה בין קבוצות בחברה על כללי משחק בסיסיים או על אופייה הבסיסי של החברה והמדינה. ההסכמיות מחזקת את היציבות ומאפשרת קיום בצוותא על אף חילוקי דעות בתחומים אחרים. ישנו מתח בין ערך הפלורליזם המעודד ריבוי דעות, לערך ההסכמיות המחזק את הערכים המשותפים.

הסבר: עקרון ההסכמיות מתממש בממשלת אחדות לאומית בדרך הבאה - ממשלת אחדות לאומית מוקמת בחיבור בין שתי מפלגות יריבות שבדרך כלל אינן יושבות יחד באותה הממשלה. ממשלת אחדות לאומית מאלצת את אותן מפלגות יריבות להסכים על כללים בסיסיים של התנהלות משותפת, הסכמה המאפשרת חיים יחד למרות חילוקי הדעות בתחומים הרבים.

שאלה מספר 11

הצג:

- הבחירות מתקיימות כל 5 שנים.
 - זכאי לבחור תושב הרשות מעל גיל 17.
 - זכאי להיבחר תושב העיר מעל גיל 21.
- ההצבעה בבחירות היא בשני פתקים:
- **פתק ראשון:** בחירת ראש הרשות המקומית - שיטת הבחירות לראש הרשות היא אישית ורובית. כלומר, בוחרים באדם אחד ורק מי שקיבל את מרבית הקולות יהיה ראש הרשות הבא. המספר המינימלי שצריך לקבל כדי להיבחר הוא כ-40 אחוזים מהקולות. במידה ואף מועמד לא קיבל את המספר המינימלי של הקולות מתקיים סבב שני כעבור שבועיים.

- **פתק שני:** בחירת מועצת העיר - שיטת הבחירות למועצת העיר היא יחסית ורשימתית. כלומר, בוחרים במפלגה שלה רשימת מועמדים וכל רשימה מקבלת מספר מקומות במועצה בהתאם למספר הקולות שהיא קיבלה ובתנאי שעברה את אחוז החסימה.

הצג: עקרון הפלורליזם – הכרה בערך של ריבוי דעות של אנשים או קבוצות. תמיכה בקיומן וביטוין של מגוון הדעות בקרב אנשים או קבוצות בחברה.

הסבר:

מכיוון שהבחירה מתבצעת בשני פתקים, המועמד יכול לבחור ראש ראשות שלו עמדות מסוימות ואילו רשימה בעלת עמדות אחרות. בנוסף, בבחירות לשלטון המקומי בוחרים התושבים ברשימות למועצת הרשות. חלוקת המקומות במועצה היא יחסית למספר הקולות בהן זכתה כל רשימה. בדרך זו נכנסות מספר רשימות למועצה - כך מתממש עקרון הפלורליזם. המועצה כוללת קבוצות שונות המייצגות מגוון עמדות ויכולות לפעול למען מימוש האינטרסים של ציבור בוחריהן. כל זאת במקום שתכהן במועצה רק רשימה אחת.

שאלה מספר 12

הצג: נציב תלונות הציבור - אחד מתפקידיו של מבקר המדינה. בתפקידו זה מטפל המבקר בתלונות של אזרחים, הסבורים שאחת מרשויות השלטון אותה מוסמך מבקר המדינה לבקר, געה בהם ישירות. הפגיעה באזרח נובעת מנוקשות יתרה, אי - צדק בולט, חריגה מסמכות או אי - תקינות.

הצג: תרבות פוליטית דמוקרטית - התרבות הפוליטית היא מכלול של ערכים, אמונות וצורות התנהגות, המבטאים הזדהות עם עקרונות הדמוקרטיה. בין הערכים המרכזיים בתרבות הפוליטית מצויים: קבלת הכרעת הרוב, הכרה בשלטון החוק והפנמת ערכים כמו פלורליזם, סובלנות, הסכמיות. תרבות פוליטית דמוקרטית והחינוך אליה, מחזקים את היציבות של המדינה הדמוקרטית. בכל מדינה דמוקרטית קיימת רמה שונה של תרבות פוליטית דמוקרטית.

הסבר: קיומו של נציב תלונות הציבור מחזק תרבות פוליטית דמוקרטית, בכך שהוא מחזק את ההכרה בשלטון החוק. נציב תלונות הציבור מוודא שהשלטון פועל על פי החוק אליו הוא כפוף, ומציית לו. חיזוק ההכרה בחשיבות של שלטון החוק מחזק את יציבות המדינה ואת אמון האזרחים בשלטון.

פרק שלישי

הנבחרים נדרשו לענות על שתיים מבין השאלות 13-15

שאלה מספר 13

הצג: עמדה ("חלום"): **מדינה מסורתית (מורשתית) – תרבותית**

מקור הסמכות במדינה הוא ציבור האזרחים. מדינת ישראל כמדינת העם היהודי צריכה לתת ביטוי בחקיקה ובמרחב הציבורי למורשת היהודית במובן התרבותי והלאומי מתוך זיקה למורשת/למסורת אך ללא מחויבות להלכה.

הסבר:

ציטוט: "... בעיניי, השבת הישראלית היא לאו דווקא שבת המבוססת רק על מצוות התורה, אלא השבת שנקבעה במרוצת הדורות כיום מנוחה ויש לה משמעות וערך בעיני כלל העם היהודי. רבים מאזרחי ישראל מכירים בייחודו של יום זה, אך לא בהכרח מתוך מחויבות דתית. השבת, שהיא המתנה החשובה ביותר שהעניקה היהדות לעולם, הפסידה".

הסבר: בקטע, הכותבת טוענת שיום השבת הוא יום המנוחה בחברה הישראלית, לאו דווקא על סמך מצוות התורה, אלא מתוך קשר למשמעות השבת כפי שבאה לידי ביטוי בקרב רבים בעם היהודי במרוצת השנים. לטענתה, רבים מאזרחי מדינת ישראל מכירים בייחודו של יום השבת, אך לאו דווקא מתוך מחויבות דתית. בכך, הכותבת תומכת בעמדה על פיה מדינת ישראל בהיבט הדתי צריכה לתת ביטוי בחקיקה ובמרחב הציבורי למורשת היהודית מתוך זיקה למסורת, אך ללא מחויבות להלכה.

שאלה מספר 14

הצג: עקרון הסובלנות

קבלת השונה והענקת יחס מכבד לשונים ממני, בדעותיהם ולאורח חייהם, תוך הימנעות מתגובות אלימות מילולית או פיזית בעת מחלוקת. השלטון צריך להימנע מהפעלת סמכותו כלפי עמדות המבקרות או מרגיזות אותו.

הסבר:

ציטוט: "לדעתי, ההתעקשות של נבחרי הציבור, המייצגים מגזרים שונים ודעות שונות בחברה, לסרב להקשיב איש לדעות רעהו הובילה למציאות זו שבה לא נמצא פתרון מוסכם לסוגיות המסחר והתחבורה הציבורית בשבת, ובכך הפסידה השבת. לכן עד שלא נשכיל לייצר שיח חדש של הקשבה לדעת האחר, תפסיד היהדות גם במערכה הבאה."

קישור: כותבת המאמר טוענת שעקרון הסובלנות אינו מתממש. בקטע, עולה כי לא נמצא פתרון מוסכם לסוגיות המסחר והתחבורה הציבורית בשבת, משום שנבחרו ציבור שונים המייצגים מגזרים שונים בחברה, מסרבים להקשיב איש לרעהו. הכותבת טוענת שעד לא נשכיל לייצר שיח חדש, של הקשבה לדעת האחר, תפסיד השבת ובכך גם היהדות. כאמור, אי קבלת השונה ויחס מכבד לדעות האחר, כמו גם חוסר הקשבה, הם אלו המבטאים פגיעה בסובלנות ופוגעים בעתידה של השבת במדינת ישראל.

שאלה מספר 15

הצג: זכויות כלכליות חברתית

זכויות הניתנות או מוענקות על ידי המדינה באמצעות הקצאה של משאבים או שירותים, היקפן ואופיין תלויים במדיניות חברתית-כלכלית של המדינה. מטרתן, להבטיח קיום אנושי בכבוד. הזכויות הן: הזכות לשירותי בריאות, לחינוך, לביטחון סוציאלי ולרמת חיים בסיסית, לדיוור וזכויות עובדים.

הסבר:

ציטוט: "תוצאה נוספת של התעקשות זו נוגעת לנותני שירות שעובדים בשבת, כמו נהגים וקופאיות. רבים מהם הם בעלי משפחות המעדיפים שלא לעבוד בשבת. **לא תמיד בעלי העסק נותנים להם יום חופש חלופי ולעיתים גם לא תוספת תשלום** בעבור עבודתם בשבת, כנדרש בחוק."

קישור: בקטע, טוענת כותבת המאמר כי התעקשותם של נבחרו הציבור לסרב להקשיב איש לרעהו, משפיעה על נותני שירות שעובדים בשבת, בכך שלא תמיד בעלי העסק נותנים להם יום חופש חלופי ולעיתים גם לא נותנים תוספת תשלום בעבור עבודתם בשבת. בכך, נפגעות זכויות עובדים ותנאי עבודה על פיהם, לכל אדם זכות לתנאי עבודה בסיסיים והוגנים, כגון, יום חופש חלופי ושכר מיוחד בעבור עבודה ביום שבתון. זכויות אלו הן חלק מסוג הזכויות הכלכליות חברתיות שנפגעות על פי כותבת המאמר.

פרק רביעי

הנבחנים נדרשו לענות על שאלה אחת מבין השאלות 16-19, ושאלה אחת מבין השאלות 20-21

שאלה מספר 16

ציין: משפט אזרחי

הצג: משפט העוסק בסכסוכים שבין אדם לחברו. המשפט מכריע בסכסוך בין הצדדים על פי החוק והראיות. התובע הוא אדם או תאגיד (לרבות המדינה או רשות מקומית) והנתבע הוא אדם או תאגיד. במשפט אזרחי אין ענישה ובסופו מתקבלת החלטה על חיוב כספי של המפסיד או הוראה אחרת לביצוע.

הסבר:

ציטוט- "נוסע ישראלי שטס מתאילנד לישראל תבע את חברת התעופה...השופט קיבל את טענת הנוסע, ופסק שחברת התעופה תשלם לו פיצוי כספי בשל עוגמת הנפש שנגרמה לו בגלל העיכוב בטיסה."

קישור- סוג המשפט שהתנהל בעניינו של הנוסע הוא משפט אזרחי. בקטע, התקיים סכסוך בין חברת התעופה לבין נוסע ישראלי שטס לתאילנד. בהתאם למשפט אזרחי, בו אין ענישה, השופט הכריע בסכסוך ופסק שחברת התעופה תשלם לנוסע פיצוי כספי בשל עוגמת הנפש שנגרמה לו משום עיכוב הטיסה.

שאלה מספר 17

ציין: ייצוג האזרחים

הצג: הכנסת נבחרת על ידי העם ועל כן מייצגת את ריבונות האזרחים ואת העמדות השונות בחברה.

הסבר:

ציטוט - "...לדבריה, איחוד הרשימות יבטיח שנציגי הרשימה החדשה יצליחו להיכנס לכנסת, ורק כך יביאו לידי ביטוי את רצון הבוחרים של כל אחת מן הרשימות שהתאחדו."

קישור - תפקיד הכנסת שהתממש באמצעות איחוד הרשימות שהתמודדו במערכת הבחירות האחרונה הוא ייצוג האזרחים. לדברי אחת המועמדות, איחוד הרשימות יבטיח שיכנסו לכנסת נציגי רשימות שנבחרו על ידי בוחרים רבים, שלא דווקא היו נכנסים לכנסת ללא מהלך זה. בכך, באה לידי ביטוי ריבונותם של מספר גדול יותר של אזרחים, ובכך גם ייצוג מגוון רחב יותר של עמדותיהם.

שאלה מספר 18

ציין: עבריינות פלילית רגילה

הצג: אדם המפר חוק למען אינטרס אישי ואינו מוכן לשאת בתוצאות מעשיו. מעשיו מהווים סכנה לפגיעה בתחושת הביטחון של האנשים בחברה והמדינה מחויבת להילחם במפרי החוק באמצעות אכיפה.

הסבר:

ציטוט - "המשטרה עצרה את האוהד, והודיעה כי תמליץ להעמיד אותו לדין על שיבוש מהלך המשחק וסיכון חיי השחקנים."
קישור - סוג העבריינות שבא לידי ביטוי במעשה האוהד הוא עבריינות פלילית רגילה. בקטע, עולה כי האוהד עבר על החוק בכך שפרץ למגרש. הוא עשה זאת מתוך אינטרס אישי כדי להצטלם עם שחקן הנערץ עליו ולפרסם את התמונה. במטרה לאכוף את החוק, המשטרה עצרה את האוהד משום שמעשיו היוו סכנה לתחושת הביטחון וחשש לחיי השחקנים.

שאלה מספר 19

טענה: אני תומך בצעדים המגבילים שנקט שר הבריאות במגפת הקורונה.

הנמקת עמדתי:

-אני מתבסס על הזכות לחיים וביטחון.

הצגת הזכות לחיים וביטחון: זכותו של כל אדם להיות מוגן בחייו ובגופו. חובת המדינה להגן על כל בני האדם החיים בשטחה מפני פגיעה בחייהם ובגופם בידי אחרים.

קישור לטענה: הנחיותיו של הבריאות לנקוט צעדים כגון חתימה על צו המאפשר לשירותי הבריאות ולרופאים לכפות אשפוז בבידוד על כל מי שיאובחן כי נדבק בנגיף, מטרתן להגן מפני הידבקות בנגיף הקורונה של כלל האוכלוסייה. הנחיות השר מהוות את מחויבות המדינה להגן על חייהם של בני האדם בשטחה מפני סכנת הנגיף.

הנמקת העמדה המנוגדת:

-באמצעות הזכות לחופש התנועה.

הצגת הזכות לחופש התנועה: זכותו של כל אדם לנוע בחופשיות ממקום למקום כרצונו.

קישור לטענה: יש שיטענו כי הנחיות שר הבריאות בדבר אשפוז בכפייה ובידוד למי שחזר לישראל ממדינות מסוימות, מהוות הגבלה של אותם אנשים לנוע בחופשיות כרצונם ממקום למקום.

טענה: אני תומך בפרסום שמות חשודים שהם נבחרו ציבור או בעלי תפקידים בכירים ברשויות השלטון המצויים בחקירה פלילית לפני שהוגש נגדם כתב אישום.

הנמקת עמדתי:

- אני מתבסס על מדיניות של הבחנה מותרת.

הצגת מדיניות הבחנה מותרת: הענקת יחס שונה לבני אדם על רקע רלוונטי או משום צרכים ייחודיים של הפרט. יחס זה הינו קבוע ונתון כל עוד הצורך קיים. חוקים רבים מאוד בכל דמוקרטיה מתבססים על מדיניות של הבחנה מותרת.

קישור לטענה: במקרים של נבחרו ציבור, יש להעניק יחס שונה בכל הקשור להוצאת "צו איסור פרסום". הסיבה הרלוונטית ליחס השונה הוא שכלל האזרחים בדמוקרטיה הם הריבון ועל כן, עליהם לקבל את כלל המידע הנחוץ להם. בכך, הם יוכלו לקבל החלטות עתידיות לגבי בחירת נציגיהם לשלטון.

הנמקת העמדה המנוגדת:

-באמצעות מדיניות של אפליה פסולה.

הצגת מדיניות אפליה פסולה: פגיעה בזכות לשוויון על ידי הענקת יחס שונה בשל סיבה לא מוצדקת, ובפרט בשל זהות, שיוך, סממן חיצוני או מגבלה כלשהי.

קישור לטענה: יש שיטענו ש"צו איסור פרסום" צריך לחול על כלל האנשים, ללא הבדל שאינו רלוונטי הקשור בתפקידם הציבורי. "צו איסור פרסום" נועד למנוע פרסום שמם של החשודים או פרטים על החקירה, משום שכל אדם זכאי לחזקת החפות ולשמירה על שמו הטוב ללא קשר לתפקידו ומעמדו הציבורי.